

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/8/2016
Identifikačné číslo spisu: 1015201943
Dátum vydania rozhodnutia: 27.06.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1015201943.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobcu: Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s., IČO: 35 937 874, Mamateyova 17, Bratislava, proti žalovanému: Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, Želova 2, Bratislava, za účasti: B. D. D. G., B.: XX XXX XXX, G. R. XXXX/XX, D., o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. PV 301/00567/2014/R zo dňa 17.09.2015, o kasačnej sťažnosti proti rozsudku krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/260/2015-28, z 01. júna 2016, takto

rozhodol:

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/260/2015-28 z 01. júna 2016 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. PV 301/00567/2014/R zo 17. septembra 2015 z r u š u j e a vec v r a c i a žalovanému na ďalšie konanie.

II. Účastníci n e m a j ú nárok na náhradu trov konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 2S/260/2015-28 z 01.06.2016 zamietol žalobu proti rozhodnutiu žalovaného č. PV 301/00567/2014/R zo dňa 17.09.2015. Napadnutým rozhodnutím žalovaný vyhovel odvolaniu príbratého účastníka a zmenil platobný výmer Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, pobočka Trenčín č. PV 301/00567/2014 zo dňa 05.08.2014 o uložení povinnosti príbratému účastníkovi zaplatiť nedoplatok na poisťnom z ročného zúčtovania poisťného za rok 2013. Žalovaný napadnutým rozhodnutím zmenil platobný výmer tak, že zaviazal žalobcu zaplatiť príbratému účastníkovi z ročného zúčtovania poisťného za rok 2013 vzniknutý preplatok v sume 2.104,98 eur.

2. V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že mal z administratívneho spisu za preukázané, že príbratému účastníkovi bol podiel na zisku vykázaný za zdaňovacie obdobie do 31.12.2003, pričom mu bol vyplatený až v roku 2013. Aj napriek tomu, že dividendy mu boli vyplatené v roku 2013, je potrebné zohľadniť, že nárok na ich vyplatenie mu vznikol už v roku 2003 a tiež to, že zisk, z ktorého boli vyplatené, bol ziskom za účtovné obdobie 2003 a nie za účtovné obdobie, ktoré sa začalo po účinnosti

zákona č. 580/2004 Z. z., pretože tento nadobudol účinnosť dňom 01.01.2005. Podiel na zisku dosiahnutom v roku 2003, ktorý bol vyplatený v roku 2013, nemôže byť zahrnutý do vymeriavacieho základu na zdravotné poistenie za rok 2013 z dôvodu, že v zmysle § 52 ods. 24 zákona č. 595/2003 Z. z. sa ustanovenia § 3 ods. 2 písm. c/ a § 12 ods. 7 písm. c/, podľa ktorého sú plnenia zdaňované, použije na podiely na zisku vykázanom za zdaňovacie obdobie po nadobudnutí účinnosti tohto zákona, na vyrovnacie podiely a na podiely na likvidačnom zostatku, na vyplatenie ktorých vznikol nárok po nadobudnutí účinnosti tohto zákona. Toto ustanovenie nemôže byť aplikované na dividendy, na vyplatenie ktorých vznikol nárok pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 595/2003 Z. z.. Podľa zákona č. 273/1994 Z. z., účinného do 31.12.2004, bol vymeriavacím základom na určenie poistného pre ostatných poistencov úhrn príjmov, ktorý podlieha dani z príjmov. Príjmom sa však rozumeli podľa vtedy platného § 3 ods. 1 písm. a/ zákona č. 286/1992 Zb. o dani z príjmov len príjmy zo závislej činnosti a funkčné pôžitky, nie príjmy z kapitálového majetku. Odvodom na zdravotné poistenie teda v roku 2003 nepodliehali príjmy z kapitálového majetku. Z vyššie uvedeného vyplýva, že žalovaný postupoval v súlade so zákonom, keď zmenil platobný výmer a uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť pribatému účastníkovi preplatok v sume 2.104,98 eur, ktorý mu vznikol z ročného poistného za rok 2013. Vzhľadom na uvedené dospel krajský súd k záveru, že žalobu je potrebné zamietnuť, nakoľko preskúmané rozhodnutia boli vydané v súlade so zákonom a námietky žalobcu neodôvodňovali ich zrušenie.

3. Proti tomuto rozsudku, doručenému dňa 24.06.2016 podal žalobca odvolanie na Krajskom súde v Bratislave dňa 11.07.2016. Mal za to, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil, tvrdiac, že ustanovenie § 10b ods. 1 písm. e/ zákona č. 580/2004 Z. z. upravuje dividendy odvolávajúc sa na príjmy podľa § 3 ods. 2 písm. c/ a podľa § 5 ods. 7 písm. e/ zákona č. 595/2003 Z. z.. Podiely zo zisku vytvoreného do roku 2003 pod príjmy v zmysle § 3 ods. 2 písm. c/ a podľa § 5 ods. 7 písm. i/ zákona č. 595/2003 Z. z. nespádajú, ale tieto príjmy sa považujú za zárobkovú činnosť podľa § 10b ods. 1 písm. d/ zákona č. 580/2004 Z. z.. Z uvedeného potom podľa právneho názoru žalobcu vyplýva, že žalovaný ako správny orgán nesprávne posúdil danú vec. Čo sa týka záveru súdu, že zahrnutím príjmu z podielov zo zisku vykázaného za zdaňovacie obdobie do konca roku 2003 do vymeriavacieho základu by došlo k porušeniu zásady rovnosti pred zákonom, keďže podiely zo zisku boli zdaňované aj podľa zákona č. 366/1999 Z. z. aj podľa zákona č. 595/2003 Z. z.. Výklad, ktorý prezentuje krajský súd by potom znamenal, že akákoľvek úprava právnej normy, ktorá by upravovala, resp. zavádzala nejaký inštitút rozdielne od predchádzajúcej právnej úpravy by automaticky znamenala porušenie zásady rovnosti pred zákonom v zmysle Ústavy SR.

4. K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný, ktorý sa stotožnil s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/260/2015-28 z 01.06.2016, a preto navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil.

5. Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“).

6. Podľa § 491 ods. 1 SSP ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

7. Podľa § 491 ods. 2 SSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona, ak by boli v neprospech žalobcu, ak je ním fyzická osoba alebo právnická osoba.

8. Podľa § 491 ods. 3 SSP na lehoty, ktoré dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona neuplynuli, sa použijú ustanovenia tohto zákona; ak však zákon doteraz ustanovoval lehotu dlhšiu, uplynie lehota až v tomto neskoršom čase.

9. Podľa § 492 ods. 2 SSP Odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

10. Podľa § 492 ods. 3 SSP lehoty na podanie odvolania, ktoré začali plynúť pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, plynú podľa doterajších predpisov a ich právne účinky zostávajú zachované.

11. Žalobcovi bol rozsudok krajského súdu doručený dňa 24.06.2018, odvolacia lehota mu začala plynúť pred účinnosťou Správneho súdneho poriadku, odvolanie však bolo podané dňa 11.07.2016, za účinnosti SSP. Zostala teda zachovaná lehota podľa § 492 ods. 3 SSP, avšak vzhľadom na to, že odvolanie bolo podané už počas účinnosti SSP a nejde o odvolacie konanie začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, postupoval Najvyšší súd Slovenskej republiky v ďalšom konaní podľa ustanovení SSP (§ 491 ods. 1 SSP) a odvolanie žalobcu posúdil ako kasačnú sťažnosť odôvodnenú podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP. Týmto postupom nedošlo k ukráteniu na právach žalobcu, keďže Najvyšší súd o opravnom prostriedku (odvolanie podľa Občianskeho súdneho poriadku posúdené ako kasačná sťažnosť podľa Správneho súdneho poriadku) konal a meritorne o ňom rozhodol.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) postupom podľa § 492 ods. 2 SSP preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu je dôvodná a rozsudok krajského súdu je potrebné zmeniť tak, že kasačný súd zrušuje rozhodnutie žalovaného a vec mu vracia na ďalšie konanie.

13. Podľa § 11 ods. 1 zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení účinného v roku 2013 (ďalej len „zákon č. 580/2004 Z. z.“) na účely tohto zákona je povinný platiť poistné:

- a) zamestnanec,
- b) samostatne zárobkovo činná osoba,
- c) zamestnávateľ,
- d) štát,
- e) platiteľ dividend.

14. Podľa § 13 ods. 6 zákona č. 580/2004 Z. z. zamestnanec, samostatne zárobkovo činná osoba, poistenec podľa § 11 ods. 2 alebo poistenec štátu podľa § 11 ods. 7, ktorý má príjem zo zárobkovej činnosti podľa § 10b ods. 1 písm. e/ (ďalej len „poistenec, ktorý má príjem z dividend“) má povinnosť platiť poistné aj z tohto príjmu. Výmeriavací základ pre odvod poistného z tohto príjmu je suma vyplatená v kalendárnom roku zo zárobkovej činnosti podľa § 10b ods. 1 písm. e/.

15. Podľa § 13 ods. 7 zákona č. 580/2004 Z. z. zamestnanec, samostatne zárobkovo činná osoba, poistenec podľa § 11 ods. 2 alebo poistenec štátu podľa § 11 ods. 7, ktorý má príjem zo zárobkovej činnosti podľa § 10b ods. 1 písm. c/ a d/, má povinnosť platiť poistné aj z týchto príjmov. Výmeriavací základ pre odvod poistného z týchto príjmov je vo výške základu dane z príjmu fyzických osôb podľa osobitného predpisu dosiahnutý v rozhodujúcom období.

16. Podľa § 10b ods. 1 písm. e/ zákona č. 580/2004 Z. z. zárobková činnosť podľa tohto zákona je, ak osobitný predpis 16h/ alebo medzinárodná zmluva, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, neustanovuje inak, činnosť vyplývajúca z právneho vzťahu, ktorý zakladá podiel na zisku vyplácaný zo zisku obchodnej spoločnosti alebo družstva, určeného na rozdelenie osobám, ktoré sa podieľajú na ich základnom imaní, alebo členom štatutárneho a dozorného orgánu tejto obchodnej spoločnosti alebo družstva, aj keď sú zamestnancami tejto obchodnej spoločnosti alebo družstva, vyrovnací podiel, podiel na likvidačnom zostatku obchodnej spoločnosti alebo družstva a podiel na výsledku podnikania vyplácaný tichému spoločníkovi okrem podielu na výsledku podnikania vyplácaného tichému spoločníkovi verejnej obchodnej spoločnosti, podielu na zisku spoločníka verejnej obchodnej spoločnosti a komplementára komanditnej spoločnosti a okrem podielu spoločníka verejnej obchodnej spoločnosti a komplementára komanditnej spoločnosti na likvidačnom zostatku pri likvidácii spoločnosti a vyrovnacieho podielu pri zániku účasti spoločníka vo verejnej obchodnej spoločnosti alebo pri zániku účasti komplementára v komanditnej spoločnosti, podiel na zisku vyplatený obchodnou

spoločnosťou alebo družstvom zamestnancovi bez účasti na základnom imaní tejto spoločnosti alebo družstva podľa osobitného predpisu 24/ (ďalej len „dividendy“).

17. Podľa § 36 ods. 12 zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení účinného v r. 2013 (Prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 01. januára 2011) Povinnosť platiť poistné na verejné zdravotné poistenie sa vzťahuje na dividendy vyplácané zo zisku dosiahnutého v účtovnom období, ktoré sa začalo po účinnosti tohto zákona.

18. Podľa § 10b ods. 1 písm. d/ zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení účinného v r. 2013 zárobková činnosť podľa tohto zákona je, ak osobitný predpis 16h/ alebo medzinárodná zmluva, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, neustanovuje inak, dosahovanie príjmu z ostatných príjmov podľa osobitného predpisu 23/. Poznámka č. 23 k ustanoveniu § 10b ods. 1 písm. d/ zákona č. 580/2004 Z. z. odkazuje na § 8 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov.

19. Podľa § 8 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov účinného v roku 2013. Podľa § 8 zákona č. 595/2003 Z. z. ostatnými príjmami, ak nejde o príjmy podľa § 5 až 7, sú najmä:

- a) príjmy z príležitostných činností vrátane príjmov z príležitostnej poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva a z príležitostného prenájmu hnutelých vecí,
- b) príjmy z prevodu vlastníctva nehnuteľností,
- c) príjmy z predaja hnutelých vecí,
- d) príjmy z prevodu opcí,
- e) príjmy z prevodu cenných papierov,
- f) príjmy z prevodu účasti (podielu) na spoločnosti s ručením obmedzeným, komanditnej spoločnosti alebo z prevodu členských práv družstva,
- g) príjmy zo zdedených práv z priemyselného a iného duševného vlastníctva vrátane autorských práv a práv príbuzných autorskému právu, 36/
- h) dôchodky 37/ a podobné opakujúce sa požitky,
- i) výhry v lotériách a iných podobných hrách a výhry z reklamných súťaží a žrebovaní,
- j) ceny z verejných súťaží, ceny zo súťaží, v ktorých je okruh súťažiacich obmedzený podmienkami súťaže, alebo ak ide o súťažiacich vybratých usporiadateľom súťaže, a ceny zo športových súťaží, ak nejde o daňovníka, ktorý športovú činnosť vykonáva v rámci inej samostatnej zárobkovej činnosti (§ 6 ods. 2 písm. b/),
- k) príjmy z derivátových operácií,
- l) peňažné a nepeňažné plnenie, ktoré bolo poskytnuté poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti, 37aa) jeho zamestnancovi alebo zdravotníckemu pracovníkovi od držiteľa registrácie lieku, držiteľa povolenia na veľkodistribúciu liekov, držiteľa povolenia na výrobu liekov, 37ab/ výrobcu zdravotníckej pomôcky, výrobcu dietetickej potraviny 37ac/ alebo prostredníctvom tretej osoby.

20. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 595/2003 Z. z. predmetom dane sú:

- a) príjmy zo závislej činnosti (§ 5),
- b) príjmy z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti a z prenájmu (§ 6),
- c) príjmy z kapitálového majetku (§ 7),
- d) ostatné príjmy (§ 8).

21. Podľa § 3 ods. 2 písm. c/ zákona č. 595/2003 Z. z. podiel na zisku (dividenda) vyplácaný zo zisku obchodnej spoločnosti alebo družstva, určeného na rozdelenie osobám, ktoré sa podieľajú na ich základnom imaní alebo členom štatutárneho a dozorného orgánu tejto obchodnej spoločnosti alebo družstva, aj keď sú zamestnancami tejto obchodnej spoločnosti alebo družstva, vyrovnací podiel, podiel na likvidačnom zostatku obchodnej spoločnosti alebo družstva a podiel na výsledku podnikania vyplácaný tichému spoločníkovi okrem podielu na výsledku podnikania vyplácaného tichému spoločníkovi verejnej obchodnej spoločnosti, podielu na zisku spoločníka verejnej obchodnej spoločnosti a komplementára komanditnej spoločnosti a okrem podielu spoločníka verejnej obchodnej spoločnosti a

komplementára komanditnej spoločnosti na likvidačnom zostatku pri likvidácii spoločnosti a vyrovnacieho podielu pri zániku účasti spoločníka vo verejnej obchodnej spoločnosti alebo pri zániku účasti komplementára v komanditnej spoločnosti; za obchodnú spoločnosť alebo družstvo sa považuje aj obdobná obchodná spoločnosť alebo družstvo so sídlom v zahraničí.

22. Podľa § 52 ods. 24 zákona č. 595/2003 Z. z. ustanovenie § 3 ods. 2 písm. c/ a § 12 ods. 7 písm. c/, podľa ktorého uvedené plnenia nie sú zdaňované, sa použije na podiely na zisku vykazanom za zdaňovacie obdobie po nadobudnutí účinnosti tohto zákona, na vyrovnacie podiely a na podiely na likvidačnom zostatku, na vyplatenie ktorých vznikol nárok po nadobudnutí účinnosti tohto zákona. Ak podiel na zisku vykazanom za zdaňovacie obdobia do 31. decembra 2003 plyní od 01. apríla 2004 daňovníkovi s obmedzenou daňovou povinnosťou, je príjmom zo zdroja na území Slovenskej republiky zdaňovaným daňou vyberanou zrážkou (§ 43); tento príjem nie je predmetom dane, ak plyní daňovníkovi so sídlom v členskom štáte Európskej únie, ktorý má v čase výplaty, poukázania alebo pripísania takého príjmu v jeho prospech aspoň 25 % priamy podiel na základnom imaní subjektu, od ktorého mu takýto príjem plyní. Ak podiel na zisku vykazanom za zdaňovacie obdobia do 31. decembra 2003 plyní daňovníkovi s neobmedzenou daňovou povinnosťou od subjektu, ktorý má sídlo v inom členskom štáte Európskej únie, a tento daňovník má v čase výplaty, poukázania alebo pripísania takého príjmu v jeho prospech aspoň 25 % priamy podiel na základnom imaní subjektu, od ktorého mu takýto príjem plyní, tento príjem odo dňa nadobudnutia účinnosti zmluvy o pristúpení Slovenskej republiky k Európskej únii nie je predmetom dane.

23. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 366/1999 Z. z. o dani z príjmov platný a účinný do 31.12.2003 predmetom dane z príjmov fyzických osôb (ďalej len „daň“) sú:

- a) príjmy zo závislej činnosti a funkčné požitky (§ 6),
- b) príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti (§ 7),
- c) príjmy z kapitálového majetku (§ 8),
- d) príjmy z prenájmu (§ 9),
- e) ostatné príjmy (§ 10).

24. Podľa § 8 ods. 1 písm. a/ zákona č. 366/1999 Z. z. príjmami z kapitálového majetku, ak nejde o príjmy podľa § 6 ods. 1 alebo § 7 ods. 1 písm. d/, sú úroky a ostatné výnosy z cenných papierov, podiely na zisku akciovej spoločnosti (dividendy) a podiely na zisku z účastí v spoločnostiach s ručením obmedzeným a z účastí komanditistov v komanditných spoločnostiach, podiely na zisku a obdobné plnenia z členstva v družstvách a podiely členov pozemkových spoločenstiev na výnosoch a na majetku určenom na rozdelenie medzi členov pozemkových spoločenstiev, 54/.

25. Podľa § 462 ods. 2 SSP ak kasačný súd dospieje k záveru, že napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy nie je v súlade so zákonom, a krajský súd žalobu zamietol, môže rozhodnutie krajského súdu zmeniť tak, že zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vec mu vráti na ďalšie konanie.

26. V kasačnej sťažnosti žalobca namieta nesprávne posúdenie povinnosti platiť poisťné na zdravotné poistenie z dividend, na ktoré pribratému účastníkovi vznikol nárok pred 31.12.2003.

27. Na prejednávany prípad sa nevzťahuje ustanovenie § 10b ods. 1 písm. e/ zákona č. 580/2004 Z. z., definujúce dividendu ako zárobkovú činnosť v spojení s povinnosťou platiť poisťné aj z dividend podľa § 13 ods. 6 uvedeného zákona. Táto skutočnosť vyplýva z ustanovenia § 36 ods. 12 zákona č. 580/2004 Z. z., podľa ktorého povinnosť platiť poisťné na verejné zdravotné poistenie sa vzťahuje len na dividendy vyplácané zo zisku dosiahnutého v účtovnom období po 01.01.2011, teda od účinnosti novelizácie zákona č. 580/2004 Z. z., ktorou bola do zákona definícia dividendy vložená.

28. Kasačný súd sa však stotožnil s tvrdením žalobcu, že dividendu, na ktorú pribratému účastníkovi vznikol nárok pred rokom 2003 a vyplatená bola v r. 2013, je potrebné posúdiť podľa § 10b ods. 1 písm. d/ v spojení s § 13 ods. 7 zákona č. 580/2004 Z. z..

29. Podľa § 13 ods. 7 zákona č. 580/2004 Z. z. zamestnanec, samostatne zárobkovo činná osoba, alebo poistenec štátu, ktorý má príjem zo zárobkovej činnosti podľa § 10b ods. 1 písm. c/ a d/, má povinnosť platiť poistné aj z týchto príjmov. Podľa § 10b ods. 1 písm. d/ zákona zárobková činnosť je dosahovanie príjmu z ostatných príjmov podľa § 8 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov.

30. Ostatné príjmy nie sú v zákone o dani z príjmov definované ani taxatívne vymenované, ustanovenie uvádza iba príkladmo, čo možno za ostatné príjmy považovať (ostatnými príjmami, ak nejde o príjmy podľa § 5 až 7, sú najmä). Použitím argumentu a contrario je potrebné pod § 8 zákona o dani z príjmov podradiť všetky príjmy, ktoré sú predmetom dane a nie je možné posúdiť ich podľa ustanovení §§ 5-7 zákona o dani z príjmov. Ide teda o príjmy, ktoré nie sú príjmom zo závislej činnosti (§ 5), z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti a z prenájmu (§ 6), ani príjmom z kapitálového majetku (§ 7). Možno teda dividendu, na ktorú vznikol nárok v účtovnom období do r. 2003 považovať za ostatný príjem?

31. Podľa § 3 ods. 2 písm. c/ zákona o dani z príjmov účinného v roku 2013 dividenda nie je predmetom dane. Podľa ustanovenia § 52 ods. 24 tohto zákona ustanovenie § 3 ods. 2 písm. c/ sa použije na podiely na zisku vykázanom za zdaňovacie obdobie po nadobudnutí účinnosti tohto zákona, na vyrovnacie podiely a na podiely na likvidačnom zostatku, na vyplatenie ktorých vznikol nárok po nadobudnutí účinnosti tohto zákona.

32. Nezdaňujú sa teda iba dividendy, na ktoré vznikol nárok od 01.01.2004, teda od vstupu zákona č. 595/2003 Z. z. do účinnosti. Pribratému účastníkovi však vznikol nárok na dividendu ešte pred týmto dátumom, preto sa zdaniteľnosť uvedenej dividendy bude spravovať zákonom č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov, ktorý bol v čase vzniku nároku účinný. Podľa tohto zákona predmetom dane z príjmov fyzických osôb sú príjmy z kapitálového majetku, pričom za príjmy z kapitálového majetku zákon z roku 1999 považoval aj dividendy, teda podiely na zisku z obchodných spoločností.

33. Dividenda, na ktorú pribratému účastníkovi vznikol nárok do roku 2003 sa teda zdaňovala podľa § 8 ods. 1 písm. a/ a § 3 ods. 1 zákona č. 366/1999 Z. z. v spojení s § 52 ods. 24 zákona č. 595/2003 Z. z.. Keďže takúto dividendu, vyplatenú roku 2013 nemožno považovať za príjem zo závislej činnosti, príjem z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti a z prenájmu ani za príjem z kapitálového majetku, ako ho definoval nový zákon o dani z príjmov č. 595/2003 Z. z., pôjde o ostatný príjem podľa ustanovenia § 8 zákona č. 595/2003 Z. z..

34. Ostatné príjmy podľa § 8 zákona č. 595/2003 Z. z. sa považujú podľa § 10b ods. 1 písm. d/ zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení účinného v r. 2013 za zárobkovú činnosť a podľa § 13 ods. 7 tohto zákona vzniká povinnosť platiť poistné aj z týchto príjmov.

35. Kasačný súd sa nemôže stotožniť s názorom krajského súdu, že uložením povinnosti platiť poistné na zdravotné poistenie za dividendu, na ktorú vznikol nárok pred rokom 2003 a vyplatená bola roku 2013, by došlo k porušeniu rovnosti účastníkov pred zákonom, keďže dividendy, na ktoré vznikol nárok do roku 2003 a zároveň boli do tohto roku aj vyplatené, sa zdaňovali podľa zákona v tomto období platného a účinného (zákon č. 366/1999 Z. z.) a zároveň zákon o zdravotnom poistení č. 273/1994 Z. z. účinný do 31.12.2004 stanovoval tiež povinnosť platiť poistné na zdravotné poistenie spoločníkom spoločnosti s ručením obmedzeným, členom družstva, komanditistom komanditných spoločností, členom štatutárnych orgánov, členom správnych rád, členom dozorných rád, členom kontrolných komisií a členom iných samosprávnych orgánov právnických osôb ktorých príjem z činnosti v týchto orgánoch podliehal dani z príjmu (§ 13 ods. 3 zákona č. 273/1994 Z. z.). Keďže aj osoby, ktorým boli dividendy vyplatené do roku 2003 mali povinnosť z týchto dividend platiť poistné na zdravotné poistenie, nemohlo dôjsť k porušeniu rovnosti účastníkov pred zákonom.

36. Nad rámec uvedeného kasačný súd tiež poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 29.06.2010, sp. zn. 4Cdo/98/2010, podľa ktorého k definujúcim znakom právneho štátu patrí aj zákaz retroaktivity

právných noriem, ktorý je významnou demokratickou zárukou ochrany práv a právnej istoty (PL. ÚS 16/95). Nie každá retroaktivita je však nezlučiteľná s princípmi, na ktorých je budovaný právny štát. V teórii a praxi sa rozlišuje tzv. pravá a nepravá spätná účinnosť (retroaktivita) právnych predpisov. Význam tohto rozlišovania je založený na skutočnosti, že pokiaľ sa pravá retroaktivita v zásade odmieta ako nezlučiteľná s obsahom princípu štátu, nepravá retroaktivita sa akceptuje ako prípustný nástroj na dosiahnutie ustanovených a dostatočne významných cieľov verejnej moci.

37. Pri pravej retroaktivite zákonodarca v novom právnom predpise neuzná práva alebo povinnosti založené právnymi skutočnosťami, ktoré sa ako právne skutočnosti uznávali na základe skoršieho (predchádzajúceho) právneho predpisu. O pravú retroaktivitu ide napr. vtedy, keď neskorší právny predpis so spätnou účinnosťou (s dopadom do minulosti) upravuje vzťahy, ktoré vznikli v minulosti. V dôsledku toho nastáva stav, v rámci ktorého účinnosť neskoršieho právneho predpisu nastáva skôr ako jeho platnosť (skôr, než začal existovať).

38. Pri nepravej retroaktivite zákonodarca uznáva právne skutočnosti, na základe ktorých podľa predchádzajúcej právnej normy došlo k vzniku určitých právnych vzťahov. O nepravú retroaktivitu môže ísť napriek tomu, že zákonodarca prípadne novým právnym predpisom zároveň s účinnosťou do budúca prinesie určité zmeny aj tých práv (alebo povinností), ktoré vznikli za platnosti skoršieho zákona. Nepravá retroaktivita teda nebráni zákonodarcovi novou právnou úpravou vstúpiť aj do tých právnych vzťahov, ktoré vznikli na základe skôr prijatej právnej normy a meniť ich režim. Za prípustné sa považuje, pokiaľ nová právna úprava (uznávajúc práva a povinnosti nadobudnuté podľa skoršieho právneho predpisu) zavádza do budúca nový režim a mechanizmus (procedúru) uplatnenia týchto práv alebo pokiaľ právam nadobudnutým za skoršej právnej úpravy priznáva odo dňa účinnosti neskoršej právnej úpravy nový obsah. V konečnom dôsledku nepôsobí nepravá retroaktivita do minulosti. Akceptuje stav, ktorý nastal za skôr platnej a účinnej právnej úpravy, tento stav ale rieši až v čase účinnosti novej právnej úpravy.

39. Povinnosť platiť poistné na zdravotné poistenie z dividendy, na ktorú vznikol nárok do roku 2003 a bola vyplatená roku 2013 nemôže byť považovaná za priamo retroaktívnu, pretože zákon č. 580/2004 Z. z. účinný v roku 2013 akceptuje stav, ktorý nastal za účinnosti skoršej právnej úpravy (vznik práva na dividendu), ale tento stav rieši v čase účinnosti novej právnej úpravy (v čase jej reálneho vyplatenia).

40. Pokiaľ ide o rozsudok vo veci 10Sžso/6/2014, išlo o odlišné konanie a s prejednávanou vecou nesúvisí.

41. Z uvedených dôvodov dospel kasačný súd k záveru o dôvodnosti kasačnej sťažnosti a postupom podľa § 462 ods. 2 SSP zmenil rozsudok krajského súdu tak, že napadnuté rozhodnutie žalovaného zrušil a vec vrátil správnenému orgánu na ďalšie konanie.

42. Po vrátení veci žalovaný opätovne rozhodne v súlade so záväzným právnym názorom kasačného súdu.

43. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 167 ods. 1, § 168 a § 169 v spojení s § 467 ods. 1 SSP a nepriznal účastníkom náhradu trov tohto konania, keďže úspešnému žalobcovi v kasačnom konaní trovy nevznikli, príbratému účastníkovi kasačný súd žiadnu povinnosť neuložil a žalovanému právo na náhradu trov v konaní pred správnymi súdmi zásadne neprináleží.

44. Toto rozhodnutie prijal senát v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.